

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Vojni požari v Evropi, Afriki in na Daljnem vzhodu

Dogodki v Evropi

Vojno težišče se premika proti vzhodu

Jesen in zima si že podajata roko. O kaki nagli odločitvi v evropski vojni ni več govora. Glasilo italijanskega zunanjega ministra jasno priznava dolgotrajnost vojne z besedami: »Italijanski narod se je prepričal, da utegne postati vojna dolga in trda.« Zračna obračunavanja med Nemci in Angleži se sicer nevdružno nadaljujejo, a kljub temu se premika težišče evropske vojne zopet proti vzhodnemu delu Sredozemlja.

Vprašanji zasedbe angleškega otoka in zapadnega ključa do Sredozemskega morja, Gibraltarja, sta se umaknili čez noč v ozadje. V Rimu je po razgovorih s španskim notranjim ministrom Sunerjem prevladalo mnenje, da bi napad na Gibraltar potegnil neposredno tudi Španijo v vojno, kar bi pa tej deželi povzročilo velike skrbi glede prehrane. Izčrpana Španija bi v primeru vojne bila navezana le na dovoz hrane po suhem, v glavnem iz Nemčije ter Italije, ki bi ji pa težko krili vse one potreščine, ki jih zdaj Španija po veliki večini dobiva z ameriške strani. Da se taka obremenitev prepreči, je načrt vstopa Španije v vojno preložen na čas tik pred odločitvijo sedanje vojne, ko bo Španija prikrajšana na zunanjem dovozu le nekaj tednov.

Vzroki za prenos vojnega težišča z zapada proti vzhodu

Vzroke za prenos odločilnega vojnega težišča z zapada proti vzhodu je iskati predvsem pri slabih izgledih, da bi zamoglo priti v doglednem času na zapadu do kake odločitve. Istočasno, ko se je začela umikati zapadna odločitve, so razni diplomatski koraki odprli evropski vojni nove izgledne na vzhodnem delu Evrope. Predvsem je padel prejšnji režim v Romuniji, ki zalaga Evropo s petrolejem. In ta Romunija je na posredovanje Nemčije ter Italije pristala na razdelitev Sedmograške in na vrnitev južne Dobrudže Bolgarom. Še tolika popustljivost Romunije napram madžarski sosedji in zagotovitev njenih novih mej od strani Nemčije ter Italije ni izmirila odnošajev med Romuni in Madžari. Krvava madžarsko-romunska razračunavanja radi manjšin sta spretno izrabili Nemčija ter Italija za vmešavanje z dvema glavnima ciljema, da zasigurata zase romunski petrolej in da odrežeta dovoz pogonskega materiala za Veliko Britanijo.

Uradno sporočilo o prihodu Nemcev v Romunijo

Uradno poročilo iz romunske prestolnice o prihodu nemških čet v Romunijo se glasi: Prejšnja romunska vlada je zaprosila za pomoč Nemčije za izpolnitev izveščanosti romunske vojske. General Antonescu (sedanji romunski diktator) je ugotovil, da je ta zamisel odlična in jo je sprejel. Nemški rajh se

je odzval temu vabilu v naklonjenosti in prijateljstva polnem duhu in sklenil poslati v Romunijo vojaško odposlanstvo, katerega prvi oddelek je prispel 12. oktobra v Bukarešto pod poveljstvom generalov Hansena in Schweidela.

Kaj poroča Amerika o prihodu Nemcev in Italijanov v Romunijo?

Ameriško poročilo o prihodu Nemcev in Italijanov v Romunijo se glasi: Po bukareških ulicah je videti številne uniforme nemških letalcev. Nad romunsko prestolnico pa je napravilo slovesen polet okrog 150 nemških bombnikov. Po bukareških hotelih in zasebnih stanovanjih, ki jih je mnogo praznih, je pripravljeno vse potrebno za oskrbo nemških in italijanskih vojaških strokovnjakov. Po Bukarešti govore o tem, da pride v kratkem v Romunijo tudi več sto italijanskih vojaških strokovnjakov, ki da se bodo nastanili delno v petrolejski industriji, delno v Bukarešti, delno pa v Konstanci ob Črnem morju, kjer popravljajo letališče in opremljajo tudi prostor za vodna letala. Prav tako so se širile po Bukarešti novice, da pripravljajo v Konstanci vse potrebno za oporišča za podmornice. Podmornice naj bi prišle po suhi poti ali po Donavi v razdeljenih kosih in bi jih potem v Konstanci sestavili. Toda te govorice uradno niso potrjene, čeprav hočejo vedeti nekateri, da so v Črnem morju že nekatere nemške podmornice.

Stališče romunskih sosedov

Radi kratko označenih dogodkov v Romuniji je rekel sovjetski maršal Timošenko, da se trudi Rusija z vsemi silami, da ohrani mir. Kljub temu pa se mora oborožiti in pripraviti, ker mora tudi ona računati z možnostjo zapletljajev.

Turčija izjavlja: Ako bi hotela nemška vojska skozi Balkan in Turčijo napasti angleške postojanke v Sredozemlju in morda prodrati celo do petrolejskih vrelcev v Iraku, ji Turčija ne bo dovolila prehoda skozi svoje ozemlje. Dva milijona turških bajonetov brani turške meje.

Tudi Grčija se ne namerava odpovedati prijateljskim odnošajem z Anglijo. Anglija namreč jamči za grške meje.

V Afriki

Odložitev italijanske ofenzive proti Egiptu

Važna zadeva, ki zanima svet s področja Sredozemlja, je odmor v italijanski ofenzivi iz Libije proti Egiptu. Italijanski maršal Graziani je zastal v prvotno zmagovitem pohodu radi tega, ker so Angleži na svojem umiku proti Marsa Matruhu ob severnoafriški obali uničili vse puščavske studence in pkužili vodnjake s solzavim plinom, tako da so neporabni za pitno vodo. Grazianijeva vojska je primorana graditi lastne vodovode iz libijske strani. Ko bo italijanska armada osigurana z zadostnimi količinami vode na potu skozi puščavsko zemi-

lje, bo zopet stopil v ospredje italijanski naval na Egipt in na Sueški prekop. To pa bo trajalo še precej časa.

Iz gibanja »svobodnih« Francozov

Zadnje dni je imel angleški ministrski predsednik Churchill v poslanski zbornici govor. Med drugim je omenil tudi ponesrečen napad voditelja »svobodnih« Francozov generala De Gaullea in angleške mornarice na francosko zapadnoafriško pristanišče Dakar. Churchill je priznal, da je bil dogodek pri Dakaru za Anglijo in za generala De Gaullea polomija, da pa kljub temu hoče Anglija tudi v bodoče De Gaullea kot zastopnika »vojskujočih se Francozov« nuditi vso podporo. V minulem tednu se je general De Gaulle izkrcal v Duali, ki leži v francoskem afriškem Kamerunu. Kamerun je bila ena prvih francoskih kolonij, ki se je pridružila gibanju generala De Gaullea. Duala je prav blizu angleške kolonije Nigerija, tako da mu bodo Angleži tudi v bodoče lahko vsak čas priskečili na pomoč.

Na Daljnem vzhodu

Splošna zaostrenost

Na Daljnem vzhodu v preteklem tednu sicer ni bilo novih odločilnih dogodkov, na splošno pa se je položaj glede vojne nevarnosti zaostрил. Napetost med Ameriko in Japonsko narašča, kar je razvidno iz vsakodnevnih gospodarskih in vojaških ukrepov enih in drugih.

Ukrepi Amerike proti Japonski

Vlada Združenih ameriških držav je prepo vedala izvoz pšenice v pristanišča Daljnega vzhoda, katera nadzira Japonska. Dalje je prepovedan na Japonsko izvoz bakra in jekla iz Združenih držav in iz Kanade.

Medtem ko je storila japonska vlada v minulem tednu vse, da bi vsaj deloma vzpostavila znosljive odnošaje z Ameriko, slednja ne samo, da ni prav nič popustila, ampak je dne 11. oktobra popolnoma zabranila izvoz na Japonsko. Ta prepoved se tiče tudi surovega olja, katerega je predelovala Japonska v bencin.

Atentati v od Japoncev zasedeni Kitajski

Predsednik kitajske vlade Vančivej, ki je bil predsednik kitajske vlade na od japonskih čet zasedenem kitajskem ozemlju, je bil v preteklem tednu v svojem stanovanju ubit. Umor je izzval veliko vznemirjenje. Japonske oblasti so takoj začele s preiskavo o morilcu, ki se mu je posrečilo pobegniti.

Isti dan je bil umorjen tudi župan mesta Šanghaj, katerega je bila postavila Vančivejeva kitajska vlada v sporazumu z Japonci. Preiskava je dognala, da je šanghajskega župana umoril njegov osebni sluga, in sicer medtem, ko je župan spal.

Tretji zločinski umor se je zgodil v šanghajskem predmestju Homkiu, kjer je padel kot žrtev zavrattnega umora neki višji japonski častnik, katerega ime pa ne objavlja jo.